

Szöllősi Hírek

A Zsongorkő Baráti Kör lapja 2001. január

Zsongorkő

/Monda/

Nagyon régen történt, biztosan jóval Szigetvár eleste után, hogy a török Baranyának minden zegét – zugát átkutatta. Az egyik járőr jelentette a pécsi török főparancsnoknak, hogy nyugatra, fönn a hegyen, amelyet a nép csak Jakab-hegynek nevez, egy vár áll az erdőségben. Az is kitudott, hogy a vár be van ugyan zárva, de nem lakik benne más, csak bagoly meg denevér, no meg talán néhány kóbor macska. A török rendbe hozatta a várat és megrakatta katonasággal. Innen figyelték a vidéket, hogy mozgolódik-e a magyar. A bég, a vár ura, janicsárjaival együtt retteggett ellensége lett a vidéknek.

Ezekben a szomorú években, Szőlős faluban egy napon született két szomszéd gyerek. A szegényebbnek Zsongor Lacika, a másiknak Török Béla volt a neve. Béla nem véletlenül viselte a Török nevet. Mindenki tudta, hogy apja összejászik a törökkel. Meg is kapta a talpnyaló, besúgó a várt bérét: a törökök bége megtette erdésznek, és lakást is adott neki a várban. Zsongorék egyenes emberek voltak, így hát annak is örülhettek, ha szolgának való munkát kaptak a töröktől.

Teltek, múltak az esztendőök. A két gyerek nevelődött, fejlődött. Egyik így, a másik úgy. Zsongor Laci keménykötésű legényé lett, Török Béla meg csak olyan penészvirág, úrhatnám legénykévé cseperedett, aki ahol csak tehette, mutogatta a töröktől kapott hatalmát. Nem volt olyan nap, hogy egyet-kettőt deresre ne húzatott volna a szolgák közül, mert hát urasága lassúnak találta azoknál a munkát. Így történt, hogy egy napon kaján pófával

Zsongor Lacit szólította magához. Lehúzatta annak rendje és módja szerint. Laci ártatlansága tudatában összeszedte minden erejét, és úgy szájon kapta a testvérvízű ámulót, hogy az menten összerogyott. Hanem azt is tudta Laci, hogy most aztán jó lesz a bosszú elől elillanni! Ott állt alig néhány lépésre a bég egyik lovas szolgája. Egy pillanat, és már ki is rántotta annak a kardját, elgáncsolta a legényt, már kezében is volt annak gyeplőszára, föl pattant a lóra, és elvágatott kivont karddal. A janicsárok, mint a darazsak a nyomában! Csakhogy Zsongor Laci jobban ismerte a Jakab-hegy környékét, mert őt nem tartották úgy pórázon, mint a török legénységet. Hamarosan el is tűnt üldözői elől. Mintha csak a föld nyelte volna el! Egy darabig még kerítették az erdőt, de aztán rájöttek, hogy minden hiába. Amikor néhány óra múlva visszaértek a várba, még ott is volt mit hallaniok a bégtől, hogy nem hozták meg a megugrott legényt.

Zsongor közben elkanyarodott Nyugat felé az egyik erdei ösvényre. Késő délutánra járt az idő. Úgy számította, hogy másnap ilyenkorra már biztonságba lesz. Elhatározta, hogy meg sem áll előbb, mint Kanizsa körül valamelyik végházban. Odamegy katonának.

Úgy is lett. Ott szívesen fogadták. A parancsnok örömmel hallgatta híreit, mert az meg valami Szigetvár körüli gyerek volt. Laci itt igazán nem panaszkodhatott volna a sorsa miatt, de igen bántotta, hogy semmit sem tud a szüleiéről. A többiek azzal vigasztalták, hogy néhány nap múlva biztosan jön vala-

mi hír róluk. Járnak ők portyára egészen Sziget, talán még Pécs alá is. Az is várható, gondolta maga is, hogy ilyen összezörrenés után talán más is megugrik Jakab-hegyről vagy Szöllősről. A napok mentek egymás után, de hír csak nem jött. Amit pedig az otthoniakról álmódott, abban nem volt semmi jó. Jelentkezett is a parancsnoknál, hogy szívesen elmenne portyára. Beosztották. Bejöttek majdnem Szigetig. Görösgall alatt volt egy kis csetepaté, de megugrasztották a törököt. Babocsán valaki tudott híreket, mert járt Pécs környékén. Laci és barátja elmentek a házhoz. Egy igen széplány volt ott a háznál. Hívta az apját a szérűskertből. Ettől tudta meg Laci, hogy apját kivégezték a törökök. Török Béla bosszúja volt az egész. Csak úgy hullottak a szegény fiú könnyei.

/Folytatás a 4. oldalon/

TARTALOM

Mitől vagyunk boldogok?

Európa-út és a mi kisutcánk

Nyugdíjasklub hírei

Még távol a végső megoldás

Tudja-e Ön?

Rendőrségi hírek

A szegényített urán lövedékek

Mitől vagyunk boldogok?

Nemrég volt az új év kezdete. Szilveszter táján boldog új évet kívántunk egymásnak rokonok, barátok, munkatársak. Ismerősök és ismeretlenek.

Mi is a boldogság? Nem könnyű válaszolni. Sok híres gondolkodó – hazánkfa és külföldi – megpróbált választ adni rá, és mindenki egy kicsit másként. Talán akkor mondhatjuk, hogy boldogok vagyunk, ha jó a közérzetünk, harmóniában vagyunk a világgal, környezetünkkel és saját magunkkal. Ez az állapot az élet során nem állandó, tehát csak időszakosan, rövidebb hosszabb ideig lehetünk boldogok.

A boldogság egyik legfontosabb kelléke az egészség. Kiseb bajok, betegségek még nem zárják ki, de magunk vagy családtagunk tartós, súlyos betegsége esetén nem érezzük magunkat boldognak.

A pénz nem boldogít, szól a közmondás. Igen, de a pénztelenség sem, jön rá a válasz. Valóban a nyomasztó anyagi gondok, a nélkülözés esetén nem valószínű, hogy örömteli az ember élete. Ugyanakkor sok-sok híres és gazdag ember tragédiája, életútja példázta: a pénz, a vagyon sem minden.

Sokan az egyéni életükben átélte boldogtalanságra a gyógyírt pótcselekvésekben keresik. Alkoholban, kábítószerben, szerencsejátékokban, a szex kritikátlan haj-

szolásában. Mások mértéktelenül esznek, vagy harácsolnak. Vajon ettől boldogok-e? Ki tudja?

Némelyek bűnbakot keresnek, másokat okolnak, ha boldogtalan az életük. Persze fontos, életünket befolyásoló dolog például az, hogy milyen a munkahelyi főnök, hogyan jövünk ki a munkatársakkal. Nem mindegy, milyen tanár tanítja a gyereket, ki a polgármester vagy éppen az ország miniszterelnöke, milyen teljesítményt nyújt a mezőgazdaság vagy az acélipar és lehetne folytatni.

Pedig a boldogságunk vagy boldogtalanságunk döntően nem ezeken múlik. Sokkal inkább múlik saját magunkon és legszűkebb környezetünkön. Történhet bármi a világban, csak a közvetlen hozzátartozók, a család lehet az igazi boldogság forrása. A házastársak egymás iránti szeretete, alkalmazkodóképessége, a szülő-gyerek harmonikus viszonya az az erő, amely a boldogságot adni tudja. Ha ez hiányzik, lehetünk az élet bármely területén sikeresek, gazdagok, híresek, mindez pótmegoldás. Családi boldogság nélkül mit sem ér.

Szeretet, harmónia a családban és egészség. A boldogság két legfontosabb forrása. És ez főleg rajtunk múlik. Van-e, ki vitatja ezt?

Kö-Po

Kedves olvasók!

Többen érdeklődtek, hogy ki az írója a Kö-Po aláírással megjelent cikkeknél. Volt, aki azt hitte, hogy a kővágószőlősi polgármester. A Kö-Po aláírás jelentése: kővágószőlősi polgár. Az írás szerzője nem mindig egy személy. A cikk úgy készül, hogy megkérdezzük egy-két lakos véleményét valamilyen témáról. Ezt adatokkal, információkkal kiegészítve, megszerkesztve, megformázva adja közre a szerkesztőség. Ebben a munkában néha többen is részt vesznek, ezért is nincs egy személy megjelölve. A megkérdezettek általában nem kívánják nevüket leközzölni. Természetesen a véleményalkotó, vagy alkotók neve a szerkesztőségben meg található.

Sándor Tibor felelős szerkesztő

Buzás Andor:

EURÓPA-ÚT ÉS A MI KISUTCÁINK

Most már minden magyar faluban létezik egy láthatatlan jelzőlámpa, ami nyugat felé mutat, rajta a felirat: Irány Európa! A baj csak az, hogy ezt éppen a mi falunkról nem hiszi el az idelátogató idegen, mert azt sem tudja meg, merre van az Árpád utca- lévén, hogy egy/ vagy több/ polgártársunk abban vélte emberhez méltó szórakozását fellelni, hogy kitördelte az utcajelző táblácskák oszlopait. Ennek a hallatlan testi erőnek önmaga számára imponáló mutogatása, a gátlástalan szabadság éjszakai élménye /bár alighanem jó néhány féldeci által gúzsbakötött szabadság/ együtt produkálta azt, amit reggelre kelve láthattunk, s mint valami vad csapáson, végigjártunk a tördelés nyomait és töprenghattunk: - Ez állat nem lehetett, mert semmilyen

állat szándékosan kárt nem okoz, pusztán a károkozás kedvéért. Ez csak egy állítólagos ember lehetett, aki így akarta tudtul adni, hogy ő is valaki. Kétségkívül az ember szeret nyomot hagyni maga után falujában, a világban, az emberekben. Ez általában az ő tisztessége, hasznothajtó becsületes munkája, ez az Ember nyoma, az „ember-csapás”. Ám az ilyen fajta törésnyomok, nem tudjuk valójában milyen élőlénytől származnak. Csak egyet tudunk: hamarosan ezt a valakit is a hátunkon cipelve be kell vinnünk magunkkal Európába - hogy ott tovább szégyenkezzünk vele. Ez a valaki fennhangon hirdeti-követeli az ő emberi méltóságát-nappal. Pedig ezt nem hirdetni kell, elhisszük neki, ha ennek szellemében él és jár az utcán-éjszaka is.

A NYUGDIJAS KLUB HÍREI...

Lázás készülődés után ünnepélyes keretek között zártuk az elmúlt évszázadot, évezredet. A finom ebéd után felidéztük az elmúlt évek eseményeit, tevékenységeinket, melyeket töretlen ambícióval szeretnénk folytatni. Mint az már természetes, megemlékeztünk a decemberben név és születésnapjaikat ünneplő tagjainkról. Elénekeltek legkedvesebb dalaikat és ezután sorba mindenkiét. Az ilyen dalolás szívetlelket melengető, jó hangulatot alapozó és mindenki kedves ajándékként értékeli, ha a kért dalát közösen elénekeljük. Majd hangszalagról mulató dalokat hallgattunk felváltva jó talpalávalóval, mely megtette a maga hatását, és táncra készítette a tagságot. Két kedves vendégünk volt: Sándor Tibor a Zsongorkő Baráti Kör képviselőjében és Horváth Jenő, az Eszencia Italüzem vezetője, aki ismételten nagyvonalúságát bizonyította klubunkkal iránt.

Elmúlt hét óra, amikor szeretetteljes jókívánságokkal elköszöntünk egymástól.

Az évezred első klubnapját 2001. január 6-án tartottuk. Hivatalos megbeszélő még kevés volt, így ráértünk az összejövételünk „Céljára”: az új évezred köszöntésére. Ennek rendje és módja szerint pezsgőt bontottunk és köszöntöttük az újesztendőt és egymást. Egy nagy tál tepertőspogácsa mellett beszélgettünk és felidéztünk olyan eseményeket, amelyekre az előző találkozásunkon nem került sor. Elővettük a szekrényből a sok szép ajándékot, amelyeket fellépéseink alkalmával kaptunk és minden helyszínről röviden, megemlékeztünk átélve az ott szerzett élményt. Azután felmerült az a- csaknem állandó-téma hogy a 99. telén, a gyöngyfüző tanfolyamon szerzett ismereteinket nem tudjuk hasznosítani /de semmilyen kézimunkát nem tudunk végezni/ egyrészt a zsúfoltság miatt, a másik nagy probléma, hogy a világítás sem megfelelő,- az időskori látáscsökkenet szemek számára- így ilyen tevékenységet végezni lehetetlen. Ez a probléma a nagy teremre is jellemző, ott még a hőmérséklet is alacsony ahhoz, hogy kellemesen érezzük magunkat, különösen, ha fagypontra alá süllyed a hőfok. Így csak sajnáljuk, hogy a hosszú téli délutánokat nem tudjuk hasznosan tölteni annál is inkább, mert a Nyugdíjasok Pécsi Egyesülete, mely egyesületnek társult tagja klubunk – rendszeresen szervez ill., rendez kiállításokat a nyugdíjas tagjai munkáiból.

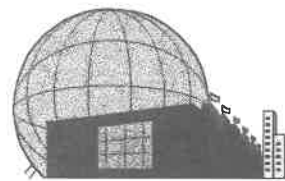
Örülünk, ha ezeken a kiállításokon mi is részt vehetnénk. De sajnos nem tehetünk mást, mint várjuk a tél elmúlását, amikor megkezdődnek a már hagyományos nyugdíjas találkozók, melyekre örömmel készülhetünk, mert tartalmas programokat biztosítanak néhány hónapra.

Dani Béláné

Még távol a végső megoldás

Az atomerőművi kiégett üzemanyag kazetták a blokkokból való kiemelés után is erőteljesen sugároznak. A kiégett fűtőelemeket előbb átmeneti tárolókban tartják, ahol lassan csökken az aktivitásuk. Ezt követően kerülhet sor a kazetták újrafeldolgozására. A reprocessálásnak, azaz újrafeldolgozásának nevezett folyamat során szétszerelik a kazettákat, vegyileg különválasztják az urániumot és a plutóniumot, valamint az egyéb hulladékokat. A maradék anyagot üvegbe öntik s egy végleges tárolóban helyezik el. Ezt a módszert követi Oroszország, Anglia, Franciaország és Japán, azzal a kitétel-lel, hogy az üvegbe öntött hulladék végleges elhelyezését még sehol sem oldották meg. Van, ahol a kiégett elemeket úgy ahogy vannak, egyben igyekeznek véglegesen eltemetni. A folyamat ebben az esetben egy jelentős, mintegy ötvenéves átmeneti tárolással indul. A már csökkent sugárzású, kihűlt elemeket ezt követően megfelelően becsomagolják, majd olyan kőzetbe helyezik, ahol a kiégett kazetták külvilágtól való elszigetelése biztonságosan megoldható. Azonban még ilyen elhelyezésre sem került sor sehol. Eddig ugyanis még nem épültek ilyen célra alkalmas tárolók, csupán az engedélyezési eljárás indult meg. Ezt az utat választotta az USA, Svédország, és Finnország. Magyarország is kivár, alkalmazására.

A Radioaktív Hulladékokat Kezelő Közhasznú Társaság műszaki és tudományos igazgatója, Buday Gábor magyarázata szerint a nukleáris ipar még túl fiatal, emiatt csak a következő évtizedekben lesz szükség valamelyik eljárás alkalmazására. Magyarország is kivár, hiszen a paksi tárolóba 1997-ben került az első kiégett üzemanyag. Az elkövetkező évtizedekben remélhetően megszületnek azok a műszaki megoldások, amelyek valóban biztonságos elhelyezést garantálnak.

Zsongorkő

Balog Marika –mert ez volt a lány neve – nagyon megsajnálta Lacit. A fiú édesanyjáról meg azt hallotta az öreg Balog, hogy annak nem esett bántódása, és hogy a falubeliek nagyon szépen gondoskodnak róla. Mivel Lacinak és barátjának ideje lejárt, búcsúztak, arra kérték Balogékat, hogy szerezzenek híreket, és ők hamarosan újra eljönnek. Marika külön megígérte a búcsúzáskor, hogy mindenkit megkérdez, nem tud-e valamit Szöllősről és Jakab-hegyről. Ha tud, akkor még üzen is Laci anyjának. Akármikor jönnének a fiúk, még éjjel is, azt nézzék meg van-e a kert végében a madárijesztőnek kukoricacsuta orra vagy nincs. Ha van, semmi veszedelem nincs a háznál, nyugodtan bejöhhetnek a kertek alatt. Azzal indultak.

Néhány hét múlva újra Babocsán volt Laci. Beszélt Marikával. Marika közben üzent Laci anyjának, és azt is megtudta, hogy Török Béla apja meghalt, és fia lett helyette az erdész. Más újságot nem tudott. Hamarosan megint ott járt a két lovas a falu alatt. Laci sokáig beszélt Marikával. Valahogy úgy érezték mindketten a búcsúzáskor, hogy jobban egymáshoz tartoznak, mint azelőtt. De a hír, amit édesanyja betegségéről hallott Laci, nagyon nyugtalanította. Úgy érezte, köze van a betegséghez Török Bélának is. Biztosan megkínózza, vallatja anyját, hogy fiáról hírt halljon tőle. Abban egy pillanatig sem kételkedett a bitang, hogy Laci mindent megtesz anyja megnyugtatására, akárhol legyen is. Hanem arra nem számított Laci, ami a legközelebbi alkalommal Babocsán várta! Török Béla, a kém, a besúgó renegát mégis nyomára akad! Hogyan, hogyan se, annak nem volt megmondhatója. Az azonban bizonyos, hogy már a madárijesztő elárulta a veszedelmet. Laci és barátja alkonytájban közelítették meg a Balog portát. Látták a bajt rögtön, amikor Balog uram elébük jött a kert végébe. Röviden elmondta, hogy egy rabló tizenkét janicsárral rátámadt a házra, és elrabolták Marikát. Ahogy azonban az öreg a rablót leírta, –hiszen ő sem látta közletről, mert épp a kertben dolgozott – a gonosz csak Török Béla lehetett. Balog uram már szervezte is az ismerősöket, hogy a lánya után indulna. Abban állapodtak meg Lacival, hogy legkésőbb egy héten belül mindketten hozzák embereiket, és elindulnak a rablók nyomába.

Bátran harcolt Laci eddig is. Mindig ő vágta le a legtöbb törököt, vagy fűzte rabszíjra legtöbbjüket. Most meg különösen elszántta tette Marika elrablása. Minden alkalommal jelentkezett, ha kicsaptak az ellenségre. Volt olyan nap, hogy három portyán is részt vett. Mindenki tudta miért teszi. Hőstettei olyan nevet szereztek neki napokon belül, hogy senki sem csodálkozott, hanem vele örült az egész végház, amikor kapitánnyá léptették elő. Ez arra volt jó, hogy egyedül is tervezhetett már csetepatét a török ellen. Összeszedte hát legjobb embereit, és elindult menyasszonya keresésére. Balog uram katonáival együtt összesen ötven válogatott legénye volt. Ezekkel bátran megostromolhatja a Jakab-hegyi várat. Szörnyű vihar tombolt, zengett az ég, amikor éjfél tájban megindultak fölfelé a hegyen. Elöl ment a zászlótartó háromszínnű zászlóval. Tudták, hogy az is olyan fiú, aki sokkal adósa töröknek. Meg is mondta:

- Ne féljenek, amíg a zászlót látják!

Hamarosan odaértek a vár titkos alagútjához. A bejáratnál ott maradt 25 vitéz a lovakkal. Nagy nehezen megnyitották a vasajtót, az nagyot csikordult, és a többiek bevonultak a várba. Az alagút sötét és nedves volt, úgyhogy eleinte térdig gázoltak a vízben. Végre beértek a vár boltozatos pincéjében. Itt még röviden megbeszélték, hogy ki mihez tartsa magát. Zsongor elindult Marikáért. Könnyen rátalált a sötétben is az erdész lakásának bejáratára. Elővette kulcsait, bement a szobába, óvatosan fölfogta az alvó leányt, és levitte a pincébe. A lány már ott felébredt. Azonnal megértette, miről van szó. Zsongor vezette őt, és a vitézekkel visszaindultak, hogy mielőbb odaérjenek a lovakkal várakozó embereikhez,

Egyszerre gyorsan egymásután hatalmas robbanások rázták meg a földet. Valahol mögöttük lehetett a robbanás. Az alagút szájához érve már azt is hallották, hogy a törökök riadót fűznek, és nagy ideodafutkározás van a várban. Nem történt volna ez a szerencsétlenség, ha Zsongor egyik hátrább maradt katonája nem ügyetlenkedi el a dolgot. Még a pincében talált valami oldaljáratot, azt akarta megnézni. Ehhez csiholt tüzet a kovakövéből. Jó száraz taplóját kétháromszor megforgatta a levegőben, és máris egész világosnak találta az üreget. Csakhogy az üregben nem volt semmi!

Ekkor már hallotta mozogni pajtásait, eldobta a taplót és indult vissza. Hanem a földön szalma is volt elhintve, löporos hordókat is cipeltek arra, azokból kiszóródott valami por, az tüzet fogott, a tűz meg úgy látszik valami gyújtózsínórhoz is érhetett. Így robbant föl a löporos raktár. Az erdész lakás is a levegőbe röppült. Török Béla csak a másvilágon ébredhetett föl, mert darabokra tépte a robbanás. Az életben maradt törökök máris ott voltak mindenütt a váron kívül. Bizony észrevették Zsongor embereit! Mind szembeszálltak a törökkel. Szörnyű öldöklés kezdődött. Egy más után vesztek el a magyarok. A túlerő kardélre hányta őket. Zsongor lóra emelte menyasszonyát, vitézei is lóra pattantak. A törökök nyomukba eredtek. A zászlótartót három török is üldözte. Úgy látszott már, hogy egérutat nyer, amikor egyszerre egy másik török csapat elébe került. Bizony hiába csatázott a derék legény! Nem adta magát olcsón sem ő, sem a többiek.

Amikor Zsongor László már egyedül maradt, egyre hátrább szorították. Tudta, hogy nincs menekvés. Már mögötte is zörögtek a kontyosok a sáncon. Hogy be ne kerítsék, megfordította a lovát, és a szikla felé vágatott. Ott ugratott le, és zúzta halálra magát menyasszonyával együtt a mélységbe.

Hanem a szöllősiek sem nézték a dolgot ölbe tett kézzel! A nagy robbanásra talpon volt az egész falu. Tudták, hogy bajban van a török. Kaszával, kapával, fejszével föl a hegyre! A maradék törököt mindegy szálíg levágták. Néhány török egyik pincerészbe bujt be. Ott védte magát. Azoknak szalmát nyomkodtak be a pinceablakon, aztán csóvát vetettek be, úgyhogy a füst meg a tűz emésztette el őket. Az égő vár messze látszott az éjszakában.

Amikor aztán hajnalodott, a romhalmazzá lett váron ott lengette a szél a magyar zászlót.

Valaki kivette az elesett zászlótartó kezéből, és kitűzte az üszkös vár falára. Lent a hegy lábánál egy tisztáson ásták meg Zsongor vitéznek és kedvesének sírját. Szegény anyja nem élt már a fiúnak, de a síron mindig volt friss virág. A gondokban, vérontásban sok minden feledésbe ment, de ma is emlegetik még a tisztást, ahol Zsongor és menyasszonya pihennek, ma is Zsongorkőnek nevezik a sziklát, ahonnan az ifjú pár a halálba ugratott.

BUZÁS ANDOR:

A HÉTKÖZNAPOK NAPLÓJÁBÓL

A HÁZ

Elhozta az asztalos az új szekrényeket- és ezzel be is fejeztük az öreg parasztház három éves kínzását, hozzánk idomítását kívül-belül. A falu. „itt szorít-ott lötyög”-féle régi épületei közt egy kétszáz esztendő, és mint a konok agastyán, úgy fogadott akkoriban vissza feleséggel. Tudom a házról, hogy élete első száz évében szép volt. Titka nyílt titok: egycélú életék harmonikus szövetségre simult világos és egyszerű architektúrája. Magától értetődően nem fontoskodott emelet hierarchiával, nem rejtett bújtató folyosót – a nyitott tornác a mezőre nézett, s a mező vissza rá, át rajta, egész a szoba- mélyéig-és éppen olyan tágas volt, hogy a család bárkije, még szembe - menet is, elfér a maga különös sorával, de nem kellett kerülnie akkorát, hogy ne érezték volna egymás test- és lélek melegét. Aztán ez a második száz év – amire a magam naptára szerint ma csapom rá a magam ajtaját – már valami ingerült, szenilis házat örökített ránk, mindenhonnan kiálló értelmetlen vasvégekkel és lécsgerendacsonkokkal fogadott, fölösleges szögletek botlottak belénk, ha az ember dolgában térült – fordult, szinte már semmilyen életet nem tűrt magában, az ágáló agyérelmeszesedett kémény a szelekben ugyanazt mondogatta örökké, a repedt – hajlott mestergerenda, mint egy csuparác, szerepe – vesztett díva, ismételte a reménytelen végszavakat a süket időnek, a hallgatótag világnak.

Alig látni a faluban szép házat. A régi: lelke – vesztett már – az új: lélek nélkül születik. A régít már nem az új igények csúfítják el, nem árt neki, ha hasasodik egy fürdőszobával, s elvi-

seli a garázs golyváját is a nyakán, csak egyre nem képes: az otthon- talanságra otthont varázsolni, a zavaros ideigle- nesség köré biztos falakat hazudni, az életteljes- ség helyett a kapkodó kenyérkereset célszerű bú- torait megcsináltatni valami világcsoda asztalossal. A tornácok lebontottak, mert minek elegend- nének szóba az idegenek mezejével, mert minek nézne be a horizont, ha nincs itt keresnivalója, minek csiklandozna a hajnali ébredésre a Nap: ami keveset az itteniekre bízott a világ az a dolog nagyon - nagyon ráér. Nem a falusi ember ölte meg a ház lelkét, hanem az elköszönő század, aminek nem akarózik errefelé visszaköszönnünk, az ölte meg az emberét. Nem a visszajöttek és itt maradtak a tűzre vigyázó vén Vesta-szüzek, akiket megrontottak a század istenségei, s már csak arra méltók, hogy a tűz emlékét őrizzék, a tűz oltárát, a tűzhelyet, a kihült házat. A többit letakarják. Letakartam. Átalakítottuk: a hús és csont kényelmének időleges szabályai szerint. Csak a tisztaszobát, a születés, nász és ember- kerítés helyiséget, a folytonosság és a jövő szent- telyszobáját próbáltam úgy megmenteni teljes rangja- vesztésétől, hogy a padlótól a mennyeze- tig könyveim borítják a falakat. A verenda szegé- lye muskátlitartó téglavályú, fölötte kilátni a ci- negegetetőre: négy oldalról nyitott madárház, lelke van, könnyű cinegelelke, ami szabadon és szépen átrepül az időn. A mi századunkat pedig kialakí- tottuk újévre, kisminkeltük, új függöny- szemfedőt is kapott, hogy egyszer majd méltón temessük el az időben...

Kedves Testvérek!

Zarándokutat szervezünk

MEDJUGORJE-be

Jelentkezni lehet:

a 72/254-144-es telefonon (Demeterné) és
a 20/966-5568-as telefonon (Bodó János).

Időpontok:

2001. június 21-től 26-ig (hat nap) és

2001. augusztus 11-től 16-ig (hat nap).

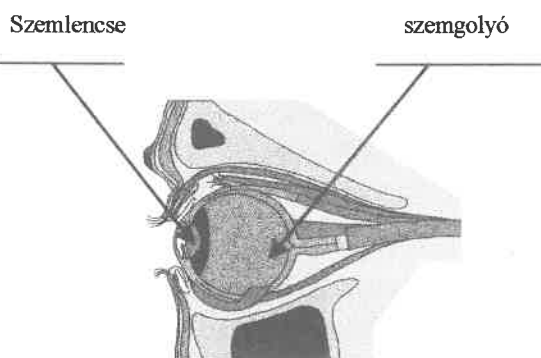
Tudja-e Ön?...

- ❖ hogy a szem hasonlóan működik, mint egy fényképező-gép. Az első részében egy átlátszó lencse van. Ez vetíti a külvilágból érkező képet a „filmre” azaz a szemgolyó hátsó részén lévő ideghártyára. Az ideghártyán vannak a különböző fényérzékelő idegsejtek.
- ❖ hogy a szemlencse nem merev mintha üvegből lenne, hanem rugalmas. Attól függően, hogy közelre vagy távolra nézünk, automatikusan változik a domborúsága, így a látás szöge is.
- ❖ hogy a kor előrehaladtával a rugalmassága csökken. Ezért van az, hogy 40 év felett egyre több embernek messzebbre kell tartania az újságot, ha apró betűt olvas. Középre nézéskor ugyanis nagyobb domborúságra van szükség, de a merevebb lencse ezt fokozatosan nem tudja teljesíteni. Ekkor van szükség olvasószemüvegre.
- ❖ hogy a lencse a szivárványhártya mögött helyezkedik el. Szivárványhártya az amit barnának, feketének, zöldnek vagy kéknek látunk. Közepében lévő 3-8 milliméternyi kerek lyuk a pupilla. E mögött van a lencse.
- ❖ hogy szintén a korrall járó szembetegség a szürke hályog. Ilyenkor arról van szó, hogy a szemlencse fokozatosan elveszti átlátszóságát, homályossá, opálössá válik. Ezáltal a látás élessége is romlik. Ezen szemüveggel, szemcseppekkel, gyógyszerekkel nem lehet segíteni. Hajlamosít rá a cukorbeteg és egyes gyógyszerek tartós szedése.
- ❖ hogy a szürke hályogot nem lehet rögtön kezelni. Meg kell várni amíg „megérik”, azaz teljesen elborul. Ilyenkor a műtét a megoldás. A műtéttel a laikus tévhitel el-

lentétben nem "meghámozzák" a lencsét, hanem kivesszük.

- ❖ hogy szemlencse eltávolítást már régen is végeztek. Ilyenkor egy igen vastag szemüveggel lehetett pótolni azt. Ma már műanyag lencsét ültetnek be a kivett szemlencse helyére. Domborúságát ez sem tudja változtatni, de így sokkal vékonyabb, normál szemüveg is elegendő.
- ❖ hogy a szemlencse műtete manapság már mindennapos rutinbeavatkozás a szemészeti osztályokon. A műtétek 95 %-a sikeres. Mivel a szürke hályog rendszerint kétoldali, sok-sok embernek sikerül visszaadni az egyik legfontosabbat, a látását.

Dr. Pallós Zoltán
Háziorvos

Érdekességek az M3 autópályáról

A múlt év nyarán kezdődött a Nyíregyháza felé vezető M3-as autópályáról továbbépítése. Furcsa módon az újságokban kevés híradás olvasható róla, pedig sok érdekességről lehet számot adni.

Például a 67 km-es szakasz földmunkái december 15-ig, mintegy 60 %-ban elkészültek. Ennek során 1 millió köbméter termőtalaj réteget eltávolítottak, depókban raktározták el. Ennek helyére a közelben kitermelt töltésanyag került, ennek mennyisége 2 millió m³. Az építkezésen 500 teherautó és 250 különféle munkagép dolgozott. A közvetlen útépitésben dolgozók létszáma 1700 fő volt. Több száz kisvállalkozás vett részt a munkában. Az építkezés a tél idejére szünetel, a tervek szerint márciusban folytatják. Várhatóan a nyáron kezdik fektetni az aszfaltburkolatot. Mezőkövesden már épül az országosan egyedülálló aszfaltkeverő telep, mely óránként 240 tonna aszfaltot tud előállítani.

A nagyvolumenű munka során a természet és környezetvédelem szempontjai is fontosak. Ennek része a termőtalaj elkülönítése. Az autópályát a Tiszán is keresztül vezet, ahol megkezdődött a hídépítés. A Tiszán túli területen az út mocsaras részen halad át. Itt, hogy a töltés kellő szilárdságát biztosítsák, műanyagrácsot fektetnek az alapba.

A környék botanikai különlegessége a hernyópázsit nevű növény. Ennek megóvása céljából 250 m hosszúságban az autópályát cölöpökre épített felüljárón halad majd át. Ugyanitt fontos madárvonulási útvonal is van, emiatt egy szakaszon a pályát 3 méter magas palánk szegélyezi.

Majdan a kitermelt töltésanyag helyén nem gödrök éktelenkednek, hanem a munka befejeztével rendezik a területet.

Az állami nagyberuházás - melyet magyar cégek építenek - nagyban javítja Északkelet-Magyarország megközelíthetőségét.

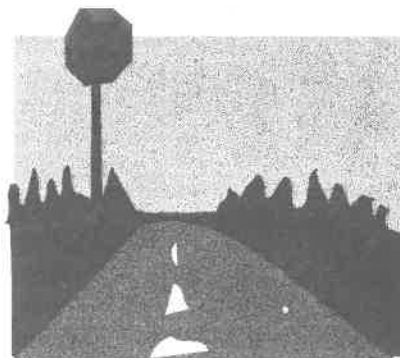
Sok-sok színes Mikulás

Az előző számban közreadott mikulásrajzot sok kisgyerek kiszínezték.

Az alkotások között nehéz volt kiválasztani a legjobbat.

Végül a három legsikeresebb színzést **Orsós Roland** (Sajgói u.), **Oláh Zsuzsika** és **Posta Barbara** újtelepi gyerekek küldték be.

Mindhárman kis ajándécsomagot kaptak.

A SZEGÉNYÍTETT URÁN LÖVEDÉKEK MŰKÖDÉSE ÉS HATÁSA

BEVEZETÉS

A „Balkán-szindróma” néven elhíresült eset kapcsán egyre nagyobbra dagad a szegényített urán lövedékek alkalmazása és lehetséges hatása körüli botrány. Az utóbbi napokban a felvetett kérdések száma csak növekedett, és a kép egyre bonyolódni látszik. Rövid tanulmányommal szeretnék néhány műszaki és sugárvédelmi kérdést tisztázni, melynek segítségével a sajtó szereplői és az eseményeket követni szándékozó állampolgárok tisztábban tudnak látni a kérdésben.

1. MIT JELENT A „SZEGÉNYÍTETT URÁN” KIFEJEZÉS?

A természetben előforduló uránban kétféle izotóp található meg: a 235-ös tömegszámú uránizotóp 0,72%, míg a 238-as 99,28%-ot képvisel. Az atomerőművek számára a ritkább 235-ös izotóp az értékes, ezért az atomerőművi üzemanyaghoz az uránt dúsítják. Ez azt jelenti, hogy az ún. dúsító üzemekben a 235-ös tömegszámú izotóp részarányát az üzemanyagban a természetes 0,72%-ról 3-5%-ra növelik meg. (Kísérleti és hadi alkalmazásoknál a dúsítás mértéke akár 90% vagy afölötti is lehet.) Az eljárás során visszamaradó uránban ennek következtében a 235-ös izotóp részaránya mintegy 0,2%-ra lecsökken. A dúsítás ezen melléktermékét nevezik **szegényített uránnak** (angolul depleted uranium), hiszen az a 235-ös uránizotópban szegény. (A fentiek szerint tehát helytelen és értelmetlen a magyar sajtóban gyakran használt „csökkentett urántartalmú bomba”, „gyengített urántartalmú lövedék”, „legyengített urán” kifejezések használata.) Mivel a 235-ös uránizotóp radioaktivitása magasabb, mint a 238-as tömegszámúé, ezért a szegényített urán radioaktivitása mintegy 40%-kal kisebb (!), mint a természetes uráné.

2. MIÉRT KEZDTE EL ALKALMAZNI A HADSEREG A SZEGÉNYÍTETT URÁNT?

Szegényített urán az üzemanyag dúsítási eljárás melléktermékeként az elmúlt 50 évben, nagy mennyiségben halmozódott fel a világban. A becslések szerint egyedül az USA-ban kb. 700 000 t szegényített urán áll rendelkezésre. Mivel viszonylag kevés egyéb célra használják, nagy mennyiségben és gyakorlatilag ingyen áll a nagy államok rendelkezésére. A hadsereg valószínűleg olcsósága, és a rendelkezésre álló készletek nagysága miatt kezdte el alkalmazni.

Hagyományos fegyverekben az urán alkalmazásának jelentősége abban áll, hogy a természetes anyagok közül az egyik legnagyobb sűrűségű fémről van szó. Míg a közismerten "nehéz" ólom sűrűsége csak 11,3 kg/dm³, a fém-urán sűrűsége 19,1 kg/dm³. A természetben van még néhány, hasonlóan nagy sűrűségű anyag (arany és volfrám 19,3 kg/dm³, platina 21,4 kg/dm³), ezek ára azonban nagyságrendekkel magasabb a szegényített urán áránál.

3. MILYEN CÉLRA HASZNÁLTA ELŐSZÖR A HADSEREG A SZEGÉNYÍTETT URÁNT?

A szegényített urán a tankokon, mint a homlokpáncélat egyik alkotója már régebb óta szerepel, egyes források szerint a hason, mint sugárvédő árnyékolás is elterjedt.

4. HOL ÉS MENNYI SZEGÉNYÍTETT URÁN TARTALMÚ LÖVEDÉKET VETETTEK BE EDDIG?

Öbölháború, 1991:

9 640 db 105/120 mm-es lövedék (összesen 56 t) amerikai és angol tankokból kilőve.

850 000 db 25/30 mm-es lövedék (összesen 268 t) amerikai és angol repülőgépekről bevetve.

Bosznia, 1994/1995:

10 800 db 30 mm-es lövedék (összesen 3 t) amerikai repülőgépekről kilőve.

Kosovó, 1999:

31 000 db 30 mm-es lövedék (összesen 8,4 t) amerikai repülőgépekről kilőve.

Készítette:

Dr. Aszódi Attila, egyetemi docens
a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem

A CSERKÚTI KÖZHASZNU VAGYONVÉDELMI EGYESÜLET HÍREI

Mint bizonyára önök is tapasztalták, a falut egyre többet látogatja egy POLGÁRŐRSÉG feliratú Lada Niva személygépkocsi, amely az egyesület tulajdona. Ezt az autót a Határőrségtől vásároltuk egy szimbolikus összegért, a forgalomba helyezés ill. műszaki vizsgáztatás már az egyesületünket terhelte.

A fenntartását azoknak a vállalatoknak köszönhetjük, akik támogatják az egyesületünket ill. együttműködési megállapodásokat kötöttek velünk.

De nem csak ez az egy autó került az egyesületünkhöz. A Baranya Megyei

Rendőrkapitányság jóvoltából egy Ford Escord személygépkocsi is használatra az egyesületünkhöz került, aminek tulajdonosa a RFK. maradt, de a használati jog minket illet. Természetesen erre is büszkén tettük fel a POLGÁRŐRSÉG feliratot, és bízunk benne előbb-utóbb ez is egyesületünk tulajdonába kerül majd.

A két autó nagyon megkönnyíti a munkánkat, és lehetővé teszi a sűrűbb ellenőrzéseket a falvakban ill. szőlőhegyekben.

Ismét elismerték egyesületünk munkáját a december 16-án megtartott polgárőr fórumon Cserti János vehette át Dr. Túrós Andrásról az OPSZ. vezetőjétől jutalmát, de elismerésben részesült Franczke Oszkár r. őrnagy az Uránvárosi Rendőrőrs megbízott vezetője, és jómagam is.

Talán más fontos esemény nem is történt életünkben ezért engedjék meg, hogy ezúton fejezzem ki köszönetemet azoknak az embereknek, akik a 2000. évben segítettek munkánkat, ill. részt vettek abban.

Mindenkinek szeretnénk az egyesület vezetősége nevében egy egészségben gazdag, szerencsés, boldog Új esztendőt kívánni.

"Védd a másét, hogy a sajátod is biztonságban legyen!"

**CZ. A.
Alelnök**

RENDŐRSÉGI HÍREK

Az első közérdekű információm talán az, hogy a 4 falura egyelőre egyedül maradtam, mint körzeti megbízott, ugyanis kollégám Dibusz Jenő január 16-tól nyugdíjas lett. Szerencsére ezt semmilyen betegség nem tette számára kötelezővé, egy kordkedvezményes nyugdíj lehetőségét használta ki.

Természetesen már lenne jelentkező a helyére, de ne szaladjunk az események elé.

Itt szeretném közétetni, hogy megváltozott az ügyfélfogadási időm, amely maradt a szerdai napokon, csak az időpont változott 18 órától 20 óráig az újtelepi őrson. Mindenkit szeretettel várok ezeken a napokon, bármilyen problémájával, ami a rendőrségre tartozik.

CZ. A. körzeti megbízott

Figyelem!

Dr. Pallós Zoltán háziorvos mobiltelefon-
száma megváltozott!

Az új szám: **06 30 365 4080**

Csak gondolkodom!

.... És pedig azon, hogy miért van tömegiszonyom hazafelé a buszon, miért nem tudok leülni? Igaz a sminkem teljesen eltakarja, hogy pár hónapja jöttem ki a kórházból, és alig állok a lábamon, mert a fájdalmamat senki nem látja, senki nem érzi, hogy amikor fékez a sofőr, alig állok a lábamon, de elesni sem tudok, hiszen annyian vannak a fél 3-as buszon hazafelé. Isteni csoda, hogy mi utasok ilyen türelemmel és megértéssel viseljük egymás közelségét.

Gondolkodom, vajon kinek a segítsége kellene, hogy e problémánk megoldódjon, a Voláné? Az önkormányzaté? Talán a jó Istené? Ma még csak gondolkodom.

Kő-Po

Szöllősi Hírek

Készült 500 példányban
Felelős kiadó
Holota Jenő
Felelős szerkesztő:
Sándor Tibor
Szerkesztőség:
Kővágószőlős
Széchenyi u. 4/1
Nyomdai munka:
Agora Nyomda
Pécs